

FORUM „SZKOŁA W ZMIANIE, ZMIANA W SZKOLE”

14.06.2019r.

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

ul Szczęśliwicka 40, 02-202 Warszawa

Organizatorzy:

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej –

Katedra Polityki Edukacyjnej, Katedra Pedagogiki Społecznej, Katedra Wczesnej Edukacji

oraz Stowarzyszenie „WIS” Wolne Inicjatywy Społeczne

Cele forum:

- prezentacja inicjatyw zmian edukacyjnych podejmowanych oddolnie na poziomie szkół lub ich sieci, ukierunkowanych na tworzenie w szkołach środowiska sprzyjającego uczeniu się;
- namysł i dyskusja na temat współczesnych sposobów rozumienia zmiany edukacyjnej – zderzenie perspektywy teoretycznej z praktyczną.

Wprowadzenie:

„Zmiana” to drugie imię współczesności. Adaptacja instytucji, przedsiębiorstw, rządów państw, organizacji społecznych, a także zbiorowości i poszczególnych jednostek do osiągnięć nowych technologii, do dynamiki świata globalnych relacji i przepływów, a także do związanych z nimi zagrożeń jest obecnie wyznacznikiem ich funkcjonalnej sprawności (wartości). Zmiana domaga się zmiany i zmianę napędza.

W przypadku szkoły takie adaptacyjne myślenie o zmianie wyrażane jest najczęściej w postulatach dopasowania szkolnictwa do aktualnych potrzeb rynku pracy (umiejętności społeczne absolwentów, znajomość języków, kompetencje operowania informacją, praktyczne zastosowanie wiedzy), wysuwanych przez ekonomiczne organizacje międzynarodowe, rządy poszczególnych państw, jak i przez konkretnych pracodawców. W podobnym duchu mówi się o reagowaniu przez system oświaty na rozmaite kryzysy i zagrożenia. Szkoła ma uwrażliwiać poznawczo na istnienie konkretnego problemu – np. cyberprzemocy – immunizować moralnie na jego negatywne wpływy i aktywizować przeciwdziałanie. Od szkoły oczekuje się również reakcji na zmieniające się i lepiej uświadamiane potrzeby dzieci, również te związane z sytuacją ich rodzin. Wielość rozpoznawanych potrzeb skutkuje często powierzchownymi, podejmowanymi *ad hoc* rozwiązaniami. Rośnie potrzeba uporządkowania priorytetów: komu i czemu powinna służyć współczesna szkoła, w jakim kierunku należy ją zmieniać?

Mimo diagnozowanych przez humanistykę i nauki społeczne znamion końca, a przynajmniej schyłku epoki nowoczesności, stworzony jako jej emanacja XIX-wieczny model szkoły wciąż dominuje w systemach oświatowych wielu państw. Szkoła jawi się – nam, ludziom pierwszych dekad XXI wieku – jako instytucja skutecznie się opierająca próbom jej intencjonalnej zmiany, co bywa uznawane za zaletę (podkreśla się wagę wspólnoty doświadczeń międzypokoleniowej, skuteczność sprawdzonych wzorów), znacznie częściej jednak jest celem krytyki. Można choćby zapytać, czy przygotowaniu do życia w przyszłości, której jedynym pewnikiem jawi się coraz szybsza i głębsza zmiana, może podołać system tak na nią „impregnowany” jak szkolnictwo?

Patrząc z perspektywy globalnej, szkoła jednak nie tylko się zmienia, ale zmiana ta stała istotnym polem konkurencji międzynarodowej. Od dekad w wielu krajach podejmowane są przedsięwzięcia mające na celu głębsze przeobrażenia całych systemów oświaty, ich wybranych obszarów czy

konkretnych szkół. Na tym ostatnim poziomie także w Polsce pojawiają się inicjatywy przełamujące tradycyjny paradygmat szkoły. Niemniej rodzima oddolna zmiana wciąż jest uznawana za zjawisko incydentalne, „wyspowe” i nietrwałe w swoim oddziaływaniu.

Pragniemy zastanowić się nad obszarem zjawisk w oświacie, które są uznawane za „zmianotwórcze”, w oparciu o przykłady zmiany podejmowanych w mikroskali przez szkoły (lub przedszkola), a do wspólnego namysłu zapraszamy zróżnicowane grono: osoby ze środowiska naukowego, osoby związane profesjonalnie ze szkolnictwem (kadrę nauczycielską i kierowniczą) i bezpośrednio zainteresowane jego teraźniejszością i przyszłością (rodziców, uczniów i uczennice), osoby reprezentujące oświatową administrację państwową (kuratoria oświaty) i samorządową (JST) oraz reprezentantów i reprezentantki organizacji pozarządowych o profilu edukacyjnym.